

VEDTEKTER FOR GRAVPLASSENE I HAMAR KOMMUNE

gitt i medhold av lov av 7. juni 1996 nr. 32, om kirkegårder, kremasjon og gravferd (gravferdsloven) § 21. Sist endret 1.oktober 2018.

Vedtatt i Hamar kirkelige fellesråd, 27.02.2020 (sist 17.10.2019).
Godkjent av Hamar bispedømmeråd, (sist 10.07.2020).

Innholdsfortegnelse

§ 1	GRAVPLASSTILHØRIGHET	2
§ 2	FREDNINGSTID OG FESTETID	2
§ 3	FESTE AV GRAV	2
§ 4	GRAV OG GRAVMINNE.....	3
§ 5	YTRE MÅL PÅ GRAVMINNER	4
§ 6	MINNELUNDER.....	4
§ 7	VERN AV GRAVER.....	4
§ 8	PLANTEFELT	5
§ 9	PLANTEMATERIALE	5
§ 10	STELL AV GRAV	5
§ 11	GRAVSTELLAVTALE – LEGAT	5
§ 12	BÅREROM.....	6
§ 13	NÆRINGSVIRKSOMHET.....	6
§ 14	ANSVAR VED ARBEIDSUHELL – SKADER PÅ GRAVSTED OG UTSTYR	6
§ 15	GRAVLEGGING UTEN KISTE.....	7
§ 16	OPPLYSNINGER OM DØDFØDT BARNES GRAV.....	7
§ 17	UNIVERSELL UTFORMING	7
§ 18	DELEGERING	7
	VEDLEGG 1 – BEGREPSFORKLARINGER	7
	VEDLEGG 2 - GRAVLEGGING AV UTENBYS BOENDE.	8
	VEDLEGG 3 - GRAVLEGGING UTEN KISTE	9
	VEDLEGG 4 – OPPLYSNINGER OM DØDFØDTE BARNES GRAV	10
	VEDLEGG 5 – MINNELUNDER	11
	VEDLEGG 6 – UNIVERSELL UTFORMING.....	12

§ 1 Gravplasstilhørighet

a. Innenbys bostedsadresse

Avdøde med folkeregistrert adresse i Hamar har rett til fri grav i kommunen og gravlegges som hovedregel på gravplass innen soknet. Det er to sokn, Hamar og Vang. Der det ikke er tilgjengelig grav på ønsket gravplass, vil kirkevergen tilvise grav på annen gravplass og så langt mulig etter ønske fra den som besørger gravferden.

b. Avdøde med utenbys adresse

Det kan søkes om gravlegging av døde personer med adresse i andre kommuner. Dette gjelder både for kistegrav, urnegrav og for plass på minnelund mot at kostnadene ved gravferden og en utenbys avgift for feste av grav betales. Hamar kirkelige fellesråd har vedtatt retningslinjer og vilkår for gravlegging av avdød med utenbys adresse (se vedlegg 2).

c. Avdøde med tidligere adresse i kommunen

Avdøde som er flyttet ut av kommunen i løpet av siste fem år hvis utflytting skyldes helsemessige årsaker (flytting til omsorgsbolig/institusjon) eller for gjennomføring av studier (utenbys studiested), og som søker gravlegging i Hamar, kan behandles etter retningslinjer for innenbys boende.

§ 2 Fredningstid og festetid

Fredningstid for kistegraver og urnegraver er 20 år. Fredningstid er den perioden graven ikke kan benyttes etter første gravlegging.

Festetiden er 5 år og fester av graven får tilsendt faktura som forhåndsbetaling hvert 5. år.

Når festetiden er utløpt, kan gravstedet festes for nye 5 år.

a. Opphør av festetid

Når det er gått 60 år etter siste gravlegging, kan festet ikke fornyes uten spesielt samtykke fra kirkelig fellesråd.

§ 3 Feste av grav

a. Ny grav

Det kan festes enkel kistegrav, dobbel kistegrav eller urnegrav.

- Enkel grav er for en kiste og blir også betegnet som frigrav. Det betales ikke festeavgift i fredningstida, dvs. de første 20 årene.
- Dobbelt grav er for to kister. Når kistegrav skal tas i bruk er det anledning til å feste en grav ved siden av. Ved feste av ny dobbelgrav betales kun for den graven som reserveres. Ved annen gangs fornying av dobbelgrav (etter 20 år fra første gravlegging) betales det for begge plassene.
- Det kan etter søknad gis tillatelse til å feste en ekstra grav (tre kister ved siden av hverandre) hvis behovet tilsier det.
- En urnegrav kan være for 4-6 urner. Ved valg av urnegrav kan det ikke festes en grav ved siden av.
- Det er ikke anledning til å reservere gravsted uten at det skal skje gravlegging.

b. Gammel grav

En kistegrav kan tas i bruk etter fredningstidens utløp (20 år). Dersom festerens eller annen ansvarliges samtykke til bruk av grav ikke kan innhentes, kan kirkelig fellesråd ta avgjørelse om gravlegging.

- **Festerens samtykke**

Ingen kan gravlegges i festet grav uten festerens samtykke.

- **Forfall og betaling**

Festeavgift innkreves hvert 5. år. I det året som graven forfaller til betaling tilskrives alle festere med varsel om forfall og krav om betaling. De som ønsker å slette graver (avslutte festeforhold), må gjøre dette skriftlig.

- **Tap av gravsted**

Gravsted med manglende betaling av festeavgift vil falle tilbake til gravplassmyndighet etter seks måneder etter forfall. Graven vil bli slettet og gravminnet fjernes. Slettede graver kan ikke gjenopprettes med mindre varsler og frister ikke har vært overholdt.

- **Adresseforandring**

Fester plikter å melde adresseforandring til gravplassmyndighet.

§ 4 Grav og gravminne

a. Åpning av grav

Ved åpning av grav kan jord legges på omkringliggende graver og gravutstyr midlertidig flyttes.

Gravplassbetjeningen vil sørge for at graven blir planert og tilsådd i rett tid etter gravferden.

b. Gravminne

På nytt festet gravsted plasseres gravminne sentralt i bakkant av gravstedet. Dette kan først skje når kirkevergen har godkjent gravminnet og merket stedet der det skal stå. Må gravminnet settes på graven, kan dette skje tidligst 6 måneder etter gravlegging.

I påvente av gravminne plasseres et midlertidig merke på graven med avdødes navn.

På de tallbenevnte gravfeltene ved Vang kirkegård er gravminnet plassert på første grav.

c. Bruk av symboler på graven

Gravminne skal i sin helhet være sømmelig. Det er ikke tillatt å benytte symboler som strider mot alminnelig skikk og bruk. Alle symboler som det tradisjonelt eller emosjonelt kan være tvil om, skal godkjennes av kirkevergen.

d. Oppsetting

Oppsetting av gravminne skal skje etter anvisning av gravplassbetjeningen.

e. Fjerning

På skriftlig dokumentasjon om sletting av grav hvor fester selv ikke fjerner gravminne, er kirkevergen ikke ansvarlig for eventuelle skader som kan påføres gravmonumentet i forbindelse fjerning.

§ 5 Ytre mål på gravminner

Gravminner på nedenfor angitte felt skal ikke ha større ytre mål enn:

Kirkegård	Felt	Høyde	Bredde	Tykkelse	Volu m	Vekt
Vang og Øvre Vang	Urnegravfeltene	50 cm	40 cm	50 cm	0,1 m ³	150 kg
Hamar	A – H	50 cm	40 cm	50 cm	0,1 m ³	150 kg
	O – T	70 cm	50 cm	50 cm	0,1 m ³	150 kg
	Kistegravfelt 49	50 cm	40 cm	50 cm	0,1 m ³	150 kg
	U14 og U15	80 cm	75 cm	60 cm	0,1 m ³	150 kg
Hol gravlund	Urnegravfeltene	80 cm	75 cm	60 cm	0,1 m ³	150 kg
Alle	Kistegravfeltene	150 cm	85 cm	60 cm	0,2 m ³	300 kg

§ 6 Minnelunder

Det finnes to typer minnelunder, navnet minnelund og anonym minnelund.

Navnet minnelund

En navnet minnelund er graver i et felt med felles minnesmerke hvor det er anledning til å sette opp navn og årstall for fødsel og død på den gravlagte. Navnet minnelund er under utarbeidelse på Hol gravlund og kan tas i bruk i 2020. Det vil bli satt i gang prosjektering med tanke på å etablere navnet minnelund på øvrige tre gravplasser i Hamar kommune.

I navnet minnelund er avdødes navn og gravens plassering kjent. Avdødes navn, fødselsår og dødsår kan gjøres kjent på felles minnesmerke.

I navnet minnelund besørger gravplassforvaltningen for minnesmerke og navneplate etter gjeldende regler.

Graver i navnet minnelund kan festes etter fredningstidens utløp (20 år).

Anonym minnelund

Anonym minnelund består av anonyme urnegraver hvor gravens plassering kun er kjent av gravplassforvaltningen. Pårørende må underskrive en erklæring på at de er innforstått med dette og vet at det er en anonym grav. Det er ikke anledning til å montere navneplate for avdøde på felles minnesmerke. Anonyme graver kan ikke festes etter fredningstidens utløp.

Utforming, beplantning og vedlikehold av minnelunder er gravferdsmyndigheten sitt ansvar. Det er ikke tillat for pårørende å foreta beplantning på minnelundene. Blomster, lys og kranser som pårørende bringer med, skal settes på anvist sted.

Fredningstid gjelder i minnelund som for graver for øvrig.

§ 7 Vern av graver

Gravminner på gravplassene i Hamar og Vang som er eldre enn 100 år, kan ikke fjernes uten at det er i samsvar med verneplan for kirkegården. Det bør under alle forhold knyttet til utarbeidet verneplan innhentes uttalelse fra lokalt historielag vedrørende mulige bevaringsverdige gravminner.

§ 8 Plantefelt

a. Beplantning på grav

Foran gravminnet er det anledning til å opparbeide et plantefelt i høyde med bakken omkring. Det må ikke være bredere enn gravminnets bredde. Det kan ikke stikke fram mer enn 60 cm, målt fra gravminnets bakkant. Det kan ikke plantes vekster som overstiger gravminnets høyde eller går utover plantefeltet.

Det er ikke anledning til å ramme inn graven eller gravstedet eller deler av den med hekk, plastmateriale, stein eller andre typer materiale.

b. Fast omramming

Det tillates bruk av fast omramming med plater av egnet steinmateriale forutsatt at denne ligger stabilt og i underkant av markoverflaten. Platen må ikke overstige plantefeltets maksimalstørrelse og eller ikke være til hinder for eller kan ta skade av overkjøring med aktuelt gressklippeutstyr.

c. Minnelund

Det er ikke anledning til å opparbeide eget plantefelt for grav i minnelund. Det kan legges ned blomster og tennes gravlys på sted som er anvist av gravplassforvaltningen.

d. Dekorgjenstander

Det er anledning til å tenne stearinlys og oljelampe på graven, men slike og andre løse dekorgjenstander skal fjernes etter bruk.

Det er ikke anledning til å bruke faste dekorgjenstander som blomsterurner, lykter, m.fl. i plantefeltet.

§ 9 Plantemateriale

Planter, kranser og liknende materiale som brukes ved gravferd eller ved pynting av grav og som ender som avfall, skal i sin helhet være komposterbart.

§ 10 Stell av grav

Enhver ansvarlig for frigrav eller gravfeste har rett og plikt til å stelle den graven vedkommende har ansvaret for. Plantefelt som ikke beplantes og stelles skal tilsåes av festeren eller den ansvarshavende.

Avtale om stell med forvaltningen

Kirkevergen kan besørge årlig planting og stell av grav mot forskuddsvis betaling for ett-årig stellavtale på henvendelse. De som allerede har en avtale om gravstell blir fakturert året etterpå for ny ett-årig avtale.

§ 11 Gravstellavtale – legat

Det kan inngås en legatavtale mellom ansvarlig for frigrav eller fester og gravplassmyndigheten. Det innbetales da et større avtalt beløp som forplikter gravplassmyndigheten å besørge beplantning, stell og vaning av graven på vegne av gravfester. Gravlegatet forvaltes av Kirkevergen som legatbestyrer. Det innbetalte beløpet skal dekke utgiftene til stell av graven så lenge innbetalt beløp strekker til. Gravlegatet kan ikke opprettes med lengre varighet enn den gjenværende fredningstiden eller festetiden.

Gravlegat kan ikke opprettes med lengre varighet enn den gjenværende fredningstid eller festetid. Dersom det i legatperioden oppstår slike økonomiske forhold at midlene ikke strekker til, skal kirkevergen gi melding om dette til den ansvarlige stellkontakt. Da er det anledning til å styrke legatet med et tilstrekkelig beløp slik at gravstellet kan foregå tiden ut. I motsatt fall vil kirkevergens ansvar for graven opphøre når midlene er oppbrukt.

Kirkevergen fører eget regnskap for hvert legat og det beregnes en årlig avgift for administrasjon og revisjon. Regnskapet revideres årlig. Et legat kan sies opp skriftlig hvis gravplassmyndighet ikke har ivaretatt sine forpliktelser i hht til avtalen mellom ansvarlig for legatet og kirkevergen.

§ 12 Bårerom

Bårerom disponeres av kirkelig fellesråd og skal bare brukes til oppbevaring av døde som er lagt i kiste i tiden fram til gravferden. Ingen har adgang uten tillatelse fra Kirkevergen.

Lik syning kan bare finne sted etter samtykke fra den som sørger for gravferden. Bårerommet står til disposisjon for pårørende etter avtale med gravplassbetjeningen.

Bårerommet disponeres kun for kister og urner som er tiltenkt gravferd i Hamar kommune. Bårerommet kan stilles til disposisjon for oppbevaring av andre kister og det kan kreves avgift.

§ 13 Næringsvirksomhet

Næringsdrivende som ønsker å drive virksomhet på gravplassen, skal innhente tillatelse fra kirkelig fellesråd. Tillatelsen kan tilbakekalles dersom vedkommende ikke retter seg etter de regler som gjelder. Slik virksomhet kan bare omfatte montering og vedlikehold av gravminner, samt planting og stell av graver.

Gravplassbetjeningen kan ikke mot godtgjørelse utføre tjenester for private eller næringsdrivende. De kan heller ikke engasjere seg i salg av varer eller tjenester som har med kirkegården å gjøre.

§ 14 Ansvar ved arbeidsuhell – skader på gravsted og utstyr

Skader som er blitt påført grav og utstyr på grav, herunder gravminnet, ved et arbeidsuhell fra ansatte i gravplassforvaltningen skal utbedres og dekkes økonomisk av kirkelig fellesråd. Skader som oppstår på monument, utstyr montert på monument eller omkransning på plantefelt erstattes ikke dersom skaden følger av normalt utført arbeid på kirkegården.

Kirkelig fellesråd har ikke rettslig eller økonomisk ansvar for de skader som er påført grav, gravminnet eller utstyr på grav av utenforstående. Blomsterkasse eller undervanningskasse nedsatt på gravsted må tåle de påkjenninger som produktet vil bli utsatt for under teletining av grav på vinterstid.

§ 15 Gravlegging uten kiste

Hamar kirkelige fellestråd har utarbeidet retningslinjer for gravlegging uten kiste (vedlegg 3).

Det legges til grunn at gravlegging uten kiste kun benyttes av enkelte muslimske trossamfunn. Gravferdsloven forutsetter at gravlegging uten kiste er en tilpasning til gjeldende ordninger som begrunnes i minoritetslivssyn og at det ikke er andre kjente miljøer enn blant muslimer hvor slik praksis kan være aktuelt.

§ 16 Opplysninger om dødfødt barns grav

I Departementet rundskriv V/18 - B/2006 gis retningslinjer for behandling av forespørsler om dødfødte barn som ble gravlagt anonymt i en annens grav.

Hamar kirkelige fellestråd vil så langt det er mulig og på henvendelse fra pårørende, gi opplysninger om dødfødte barn som er gravlagt anonymt i en annens grav og påvise hvor på gravplassen graven er (vedlegg 4).

§ 17 Universell utforming

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven ble vedtatt i 1992 og sist revidert i 2008 og i et utdrag fra lovformuleringen gjengis følgende pålegg i § 9:

- *Offentlig virksomhet skal arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming innenfor virksomheten. Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig.*

Gravferdsmyndighet vil tilstrebe best mulig tilgjengelighet ved å ivareta hensynet til universell utforming av alle gravplassene.

§ 18 Delegering

Der ikke annet er presisert har kirkevergen fullmakt til å treffe avgjørelse på fellestrådetts vegne etter gravferdsloven med forskrift og dette reglement.

VEDLEGG 1 – Begrepsforklaringer

a. Fri grav

Alle som ved sin død var bosatt i kommunen har rett til fri grav. Det kan ikke kreves festeavgift for graven i fredningstiden. Dersom det ønskes en tilleggs grav ved siden av blir dette en festet grav, og det må betales festeavgift for denne. Skal festet grav fornyes, betales det festeavgift for denne og eventuelle tilleggs graver.

En grav som tas i bruk for ny urnenedsettelse før fredningstiden er ute, blir fortsatt frigrav i 20 år fra siste urnenedsettelse.

b. Fredningstid

Fredningstid er den tiden graven er fredet inntil ny gravlegging kan skje.

Fredningstiden er 20 år både for kiste- og urnegraver. Det kan gravlegges urner i

kistegrav selv om fredningstiden ikke har utgått. Ved spørsmål kontakt kirkegårdskontoret. Når fredningstiden går ut kan en frigrav festes. Det inngås avtale for et visst antall år som det så betales festeavgift for.

c. Feste av grav

Alle graver skal ha en ansvarlig person som fester, med unntak av anonyme graver. På et nytt gravsted er det som oftest den som underskriver og ordner med seremonien som blir fester (ansvarlig for gravstedet).

I § 15 i gravferdsloven står at den som er fester av gravstedet har «rett til» å bestemme hvem som skal gravlegges i graven og forsyne graven med gravminne og ellers rå over den. Festeren har plikt til å holde graven i hevd». Det er bare en person som kan være fester, men fester kan skriftlig overdra festet til en annen person med godkjenning av kirkevergen. Når fester dør skal dødsboet gi kirkevergen melding om hvem festet ønskes overført til.

Når festetiden er ute blir fester kontaktet med spørsmål om festet skal fornyes eller ikke.

d. Grav typer

- *Kistegrav* - I en kistegrav er det normalt plass til en kiste. Fredningstiden er 20 år. Det kan gravlegges inntil 6 urner i kistegrav selv om fredningstiden ikke har utgått. Dersom man ønsker det kan man få en tilleggs grav ved siden av mot å betale ekstra festeavgift. På barnegravfelt kan det være begrensning på kistestørrelse.
- *Urnegrav* - En urnegrav består av inntil 6 urnegraver hvor det kan settes ned 4-6 urner i løpet av 20 år. Det kan ikke settes ned kiste i en urnegrav. Fredningstiden for urnegrav er 20 år.
- *Navnet minnelund* – Minnelunden er et gravfelt for urner der navn på gravlagte kan gjøres kjent på en navneplate som monteres på felles minnesmerke.
- *Anonym minnelund* - Minnelunden er et anonymt gravfelt for urner med et felles minnesmerke. Kun gravplassforvaltningen er kjent med hvor urnene er satt ned og derfor kan pårørende ikke delta ved urnenedsettelse.
- *Spredning av aske* - Etter søknad til Fylkesmannen på stedet hvor en ønsker å spre asken, kan det gis tillatelse til at den som sørger for gravferden sprer asken for vinden. Dette gjelder også for aske etter barn når nærmeste pårørende ønsker det. Fylkesmannen setter vilkår for tillatelsen.

VEDLEGG 2 - Gravlegging av utenbys boende.

Følgende retningslinjer er gjeldende ved søknad om grav for utenbys boende:

- A. Alle henvendelser om grav for avdøde med utenbys adresse skal skje gjennom skriftlig søknad til kirkevergen.
- B. Fellesrådet kan tilby urnegrav på Hol gravlund. Pårørende må velge kremasjon. (Hol gravlund har pr dato ingen ledige kistegraver.)

- C. Fellesrådet kan tilby urnegrav eller kistegrav på Hamar kirkegård, Vang kirkegård og Øvre Vang kirkegård.
- D. I tilfeller hvor søknad for utenbys boende innvilges og avdøde har nærmeste pårørende med registrert bostedsadresse i Hamar kommune eller i nærliggende kommuner, skal denne registreres som fester av graven.
- E. Det skal kreves inn følgende avgifter fra den som besørger gravferden for utenbys boende:
- Festeavgift for graven for hele fredningstiden på 20 år.
 - Begravelsesavgift som avspeiler kostnader ved opparbeidelse av kiste/urnegrav, samt arbeidet med åpning og lukking av grav.
- F. Avdød med utenbys adresse og som går inn under § 1c kan unntas punkt E.
- G. Dersom gravbehovet endrer seg og overskuddet av graver i Hamar og Vang reduseres, gis kirkevergen myndighet til å avslå søknader der avdøde har bostedsadresse utenfor kommunen.

VEDLEGG 3 - Gravlegging uten kiste

- A. Kirkevergen skal så raskt som mulig etter dødsfallet forespørres om gravlegging uten kiste og senest 24 timer før gravlegging. Forespørsel skal være bekreftet av trossamfunnets leder / Imam som representerer trossamfunnet på stedet.
- B. Den døde skal fraktes i lukket kiste helt fram til graven. (Det skal ikke være prosesjon hvor avdøde bæres i åpen kiste eller uten kiste.)
- C. Den døde skal være svøpt i heldekkende svøp før man kommer til gravplassen og når den døde skal løftes ut av kisten.
- D. Det er den ansvarlige for gravferden som også har ansvar for å håndtere den døde ved graven.
- E. Gravsjakten skal være stemplet (forstøtning som hindrer gjenrasing) av kirkegårdspersonalet. De framskaffer stige og annet nødvendig utstyr for pårørende/ansvarlig for gravferden som skal legge den døde på plass i graven.
- F. Ansvarlig for gravferden har også ansvar for å fjerne kisten og eventuelt annet utstyr fra gravplassen (Gravlund/kirkegård).
- G. Gravlegging uten kiste skal normalt skje uten at det benyttes annet utstyr i graven. Det kan imidlertid gis tillatelse til nedsetting av en bordramme omkring den døde i graven samt at det legges et bordlokk over den døde. Det er samme krav til omdanning av dette utstyret som til kiste. (Det skal benyttes vanlige ubehandlede bord av gran eller furu.) Det kan alternativt tillates at kisten legges opp ned over den døde.
- H. Ansvarlig for gravferden skal sørge for igjenfylling av graven opp til nivået for forstøtning. Fjerning av forstøtning og fullstendig igjenfylling skal foretas av kirkegårdspersonalet. Dette gjøres etter vanlige arbeidsprosedyrer.

- I. Kirkevergen kan avvise muligheten for gravlegging uten kiste dersom de fysiske forholdene, for eksempel høy grunnvannstand, ved gravstedet gjør slik gravlegging særskilt problematisk.

VEDLEGG 4 – Opplysninger om dødfødte barns grav

Rundskriv V-18 B/2006 fra Departementet

Tidligere var det alminnelig praksis at dødfødte barn ble gravlagt anonymt i en annens grav. Som regel skjedde dette ved at det døde barnet ble lagt i en avdød voksens kiste uten at de etterlatte partene ble informert. Denne praksisen må blant annet forstås ut fra tidligere tiders holdninger og kunnskaper i forhold til dødfødte barn. Etter hvert ble det vanlig at dødfødte barn fikk egen grav dersom foreldrene ønsket det, og rett til egen grav ble lovfestet da gravferdsloven trådte i kraft 1. januar 1997, jf. gravferdsloven § 6 første ledd annet punktum. Gravplassmyndigheten får under tiden spørsmål fra etterlatte om å få opplyst hvor et dødfødt barn er gravlagt anonymt i en annens grav. Departementet vil med dette rundskrivet gi retningslinjer for behandling av slike forespørsler.

Opplysning om anonym gravlegging i en annens grav

Opplysninger i gravregisteret om anonyme gravlegginger og personlige forhold er undergitt taushetsplikt, jf. forskrift til gravferdsloven § 19 annet ledd annet punktum. Dette omfatter også eventuelle opplysninger som måtte finnes om anonym gravlegging av dødfødte barn i en annens grav. Taushetsplikt om personlige forhold er ikke til hinder for at opplysninger gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet, samtykker, jf. forvaltningsloven § 13a nr. 1. Dette innebærer at taushetsplikt etter denne bestemmelse ikke er til hinder for at opplysninger om hvor dødfødte barn er gravlagt anonymt i en annens grav, gjøres kjent for barnets etterlatte. Dersom en aktuell grav er festet, vil festeren i alminnelighet ikke være kjent med at et dødfødt barn er gravlagt i den. Så lenge festeforholdet består, kunne hensynet til fester tale for at en ikke opplyser om hvilken grav på kirkegården barnet er gravlagt i. Departementet vil imidlertid legge vekt på at anonym gravlegging av dødfødte barn ikke var et resultat av valg fra de etterlattes side, men utslag av tidligere tiders praksis, og at det i ettertid kan oppleves som viktig for dem å få vite hvor deres barn er gravlagt. Departementet legger til grunn at det dødfødte barnets etterlatte som hovedregel skal få vite hvor det er gravlagt, men det foreligger ikke noen plikt til å kunne påvise hvor et dødfødt barn er gravlagt anonymt i en annens grav.

Informasjon til fester

Departementet antar at festeren bør bli informert om den anonyme gravleggingen dersom slike opplysninger blir gitt etterlatte til den som er gravlagt anonymt. Opplysninger om etterlattes navn vil være underlagt taushetsplikt.

Opplysning om hvem som er fester

Departementet antar at opplysning om hvem som har festerett til en grav, i utgangspunktet ikke er et personlig forhold som er taushetsbelagt, jf. forvaltningsloven § 13 annet ledd. Dersom festeretten kan røpe et personlig forhold som er taushetsbelagt, vil imidlertid også opplysninger om hvem som er fester, kunne være underlagt taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. I slike tilfeller

må kirkegårdsmyndighetene innhente samtykke fra festeren for å kunne opplyse om hvem som er fester av graven.

Rettigheter til gravstedet

Festeren har retten til å rå over graven, jf. gravferdsloven § 15 første ledd første punktum. Opplysninger om hvor et dødfødt barn er gravlagt anonymt, medfører ingen endring i rettigheter til gravstedet for nåværende festere. Dette må gjøres klart i forbindelse med utlevering av slik opplysning.

Dersom graven ikke lenger er festet, og gravstedet derfor har falt tilbake til kirkegården, kan det åpnes for at etterlatte til det dødfødte barnet kan feste graven.

Symbolsk flytting

Kirkelig fellesråd kan gi tillatelse til at navnet til det dødfødte barnet påføres gravminne på en eksisterende grav et annet sted enn der vedkommende er gravlagt, jf. forskrift til gravferdsloven § 21 annet ledd første punktum. Navnet til det dødfødte barnet kan ikke finnes på flere gravminner samtidig, jf. forskrift til gravferdsloven § 21 annet ledd annet punktum.

VEDLEGG 5 – Minnelunder

Navnet minnelund

En navnet minnelund er graver i et felt med felles minnesmerke hvor det kan påmonteres en metallplate med avdødes navn og dato for født og død og med mulighet til en ekstra linje for fri tekst.

Navnet minnelund er tilrettelagt til bruk for alle uavhengig av tro- og livssyn.

- **Navneplate**

Gravplassforvaltningen bestiller navneplate til navnet minnelund etter bestilling fra familie. Skjema fås hos gravplassforvaltningen.

I en navnet minnelund vil gravplassforvaltningen sørge for felles beplanting og de etterlatte kan sette fra seg blomster og lys på anvist sted. Det er satt opp lys -og blomsterstativ ved minnelunden. Gravplassforvaltningen har ansvaret for fjerning av visne blomster og utbrente gravlys.

- **Engangsavgift**

I navnet minnelund betales en engangsavgift. I denne avgiften inngår gravens andel av minnesmerket (navneplate), beplanting, vedlikehold og stell i 20 år (fredningstiden).

Selve gravleggingen er uten avgift når avdøde hadde registrert bostedsadresse i kommunen.

- **Feste**

Urnegraver i navnet minnelund har bare plass til en urne. Gravplassforvaltningen kan gi anledning til å feste en grav i tillegg til den graven som tas i bruk. For tilleggs graven innkreves festeavgift fra reservasjonstidspunkt. Festeavgiften er tilsvarende som festeavgiften før øvrige graver. Ved å åpne opp for dette vil en navnet minnelund kunne bli et tilbud for flere. Ektefeller, partner og samboere vil ofte ha et ønske om å kunne gravlegges sammen.

Det gis også anledning til å feste en grav i navnet minnelund ut over fredningstiden. Rettighetene til å kunne beholde navneplaten på minnesmerke er begrenset til festetiden.

Det er anledning for de etterlatte å være til stede ved urnenedsettelse i en navnet minnelund.

Engangsavgift for reservert grav kreves inn først når graven tas i bruk.

Anonym minnelund

Minnelunden er et anonymt gravfelt for urner med et felles minnesmerke. Kun gravplassforvaltningen er kjent med hvor urnene er satt ned. Pårørende kan ikke delta ved urnenedsettelse.

Anonym minnelund er tilrettelagt til bruk for alle uavhengig av tro- og livssyn.

I anonym minnelund vil gravplassforvaltningen sørge for felles beplantning og de etterlatte kan sette fra seg blomster og lys på anvist sted. Det er satt opp lys -og blomsterstativ ved minnelunden. Gravplassforvaltningen har ansvaret for fjerning av visne blomster og utbrente gravlys.

Utenbysboende kan søke om urneplass på minnelund.

- **Engangsavgift**

I anonym minnelund betales en engangsavgift. I denne avgiften inngår vedlikehold av minnesmerke, beplantning og øvrig vedlikehold av minnelunden.

Selve gravleggingen og gravfeste er uten avgift når avdøde hadde registrert bostedsadresse i kommunen.

Utenbys boende betaler avgift for urnenedsettelse.

VEDLEGG 6 – Universell utforming

Kommunen har en gravplass med universell utforming

Gravplassene i Hamar og Vang er etablert i perioden 1822 – 1983. Ingen av kirkegårdene som ble etablert i denne perioden tilfredsstiller fullt ut kravet til universell utforming slik lovverket senere ble utformet.

Gravutvidelsen (ny parsell) på Øvre Vang kirkegård ble ferdigstilt i 2003 og er tilrettelagt i henhold til universell utforming. Øvrige gravplasser er Vang kirkegård, Hamar kirkegård og Hol gravlund som alle har utfordringer på større eller mindre områder av gravfeltene når det gjelder universell utforming.

Etablering av navnet minnelund

Hamar kirkelige fellesråd søker å etablere navnet minnelund på alle fire gravplassene i kommunen. Det er utfordringer i å imøtekomme lovens krav til universell utforming på gamle kirkegårder. Hamar kirkegård og Vang kirkegård har lite tilgjengelige gravarealer og er derfor særlig krevende. Stigningsforhold på tilførselsveier, avstand mellom inntegnede graver og skrånende terreng, samt mangel på disponibelt areal kompliserer dette i særlig grad. Det er likevel et mål å få til en best mulig tilgjengelighet og å ivareta hensynet til universell utforming på alle gravplassene uten å måtte søke om dispensasjon fra kravet.

Hamar kirkelige fellesråd, Holsetgata 2, 2317 Hamar
Telefon: 62 56 37 50